

VAI TRÒ CỦA PHỤ NỮ CẦN THƠ TRONG CÔNG CUỘC ĐẤU TRANH GIẢI PHÓNG MIỀN NAM, THỐNG NHẤT ĐẤT NƯỚC

Lịch sử cách mạng Việt Nam đã chứng minh trong tất cả các cuộc cách mạng nếu không có phong trào hành động cách mạng của quần chúng phụ nữ thì cách mạng không thành công. Vì vậy, mọi cuộc cách mạng đều phải vận động phụ nữ tham gia.

✦ **CÔ LÊ MINH CHÂU** – Nguyên Chủ tịch Hội LHPN Tỉnh Cần Thơ (1970 – 1984)

Trong lịch sử đấu tranh chống Mỹ cứu nước của Phụ nữ Cần Thơ được chia thành 5 giai đoạn. Ở mỗi giai đoạn, chị em đã vận dụng rất linh hoạt, tài tình 3 mũi tấn công địch, phù hợp với tính chất, yêu cầu của từng cuộc đấu tranh, với tương quan ta địch ở từng nơi, góp phần bẻ gãy nhiều âm mưu của địch. Với đường lối đánh địch bằng phương châm 2 chân 3 mũi, phụ nữ Cần Thơ thực sự trở thành lực lượng nòng cốt trong đấu tranh chính trị và binh vận. Nhân kỷ niệm 85 năm thành lập Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam và 40 năm miền Nam hoàn toàn giải phóng, thống nhất đất nước, tôi kể lại tóm tắt những điển hình và phong trào sinh động, nổi bật nhất của Phụ nữ Cần Thơ tham gia trong cuộc Tổng tiến công nổi dậy Xuân Mậu Thân - 1968 và “Chiến dịch Hồ Chí Minh” lịch sử của cuộc tổng tiến công nổi dậy vào mùa xuân năm 1975.

Giai đoạn thứ 3 của Phụ nữ Cần Thơ trong đấu tranh chống Mỹ là từ giữa năm 1965 - 1968, ở giai đoạn này Phụ nữ Cần Thơ đã đóng vai trò hết sức quan trọng trong công tác vận động phụ nữ phối hợp với lực lượng vũ trang, tham gia đấu tranh chống chiến lược “Chiến tranh cục bộ” của Đế quốc Mỹ, góp công góp sức không nhỏ tạo nên chiến công lịch sử này.

Sau Tết Mậu Thân, đặc biệt khi chiến trường Vòng Cung nổ ra, các công tác tiếp tế, vận chuyển vũ khí đạn dược, nuôi giấu cán bộ lãnh đạo, thương binh, chuyển thương binh, mai táng liệt sĩ, hậu cần nhân dân... được chị em phụ nữ Cần Thơ tham gia đông đảo với tất cả tâm huyết của mình. Các mẹ, các chị chẳng ngại gian khổ hy sinh để bảo toàn đưa chiếu thương về hậu cứ và mai táng tử thương dưới làn mưa bom, bão đạn của kẻ thù. Không làm sao đo đếm được những cống hiến vật chất (tiền, vàng, lúa, gạo, bánh, lương khô, gà, vịt, sữa, đường...) cho tiền phương trong Tổng tiến công Mậu Thân. Riêng phụ nữ xã Thạnh Xuân gói 50.000 đòn bánh tét và 300 kg lương khô cho bộ đội. Không kể các xã khác, chỉ riêng xã Mỹ Khánh, các mẹ các chị nuôi chứa gần 250 thương binh, các xã Trường Long, Nhơn Ái, Nhơn Nghĩa (Châu Thành) cũng đã nuôi giấu chăm sóc trên 2.000 thương binh cả tháng trời. Trạm y tế, nhà bảo sanh được củng cố lại để cùng với Hội phụ nữ Chăm sóc Bảo vệ Bà mẹ và Trẻ em. Hội còn vận động nhân dân vận công đập thêm hầm tránh phi pháo, rộng rãi khô ráo cho phụ nữ có thai, sản phụ, các mẹ già và trẻ em tránh bom pháo đờ vạt và và an toàn.

Đội quân tóc dài - Đô thị Cần Thơ năm 1970. Tranh: TÔ DỤ

→ Các cấp Hội trong Tỉnh đã huy động lực lượng chính trị, binh vận hàng trăm ngàn lượt chị em theo các tuyến sông rạch, ven thị xã, thị trấn chuẩn bị chờ lệnh tiến vào thị xã, thị trấn. Trong tuyến Vòng Cung Cần Thơ có trên 3.000 nữ tấn công hòa tuyến. Ở hậu phương có trên 7.000 chị em tham gia xây dựng xã ấp chiến đấu, đào 20.000 hầm chông, vót 2,5 triệu mũi chông, đào 15.000 m chiến hào. Ở tuyến lửa Vòng Cung, nhiều nữ thanh niên đã bám trụ chiến đấu rất kiên cường, nhiều chị đã hy sinh anh dũng. Phong trào tiến chông, con ra phía trước diễn ra rất rầm rộ. Mặt khác, chị em còn đảm nhận công việc đồng án khi vụ lúa đang chín vàng đồng để thay chông, con an tâm ra phía trước. Những nơi địch đánh phá nhiều, chị em lấy ngày làm đêm, sản xuất dưới bom đạn.

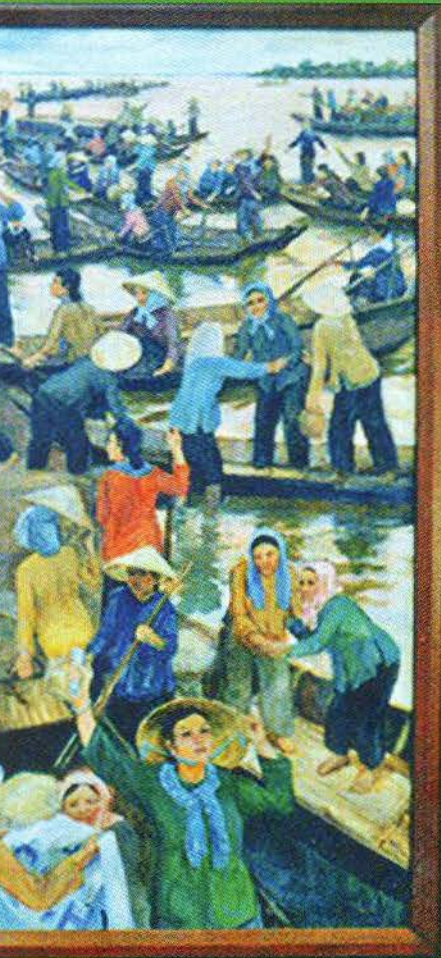
Đặc biệt, trong cuộc tổng tiến công và nổi dậy 30/4/1975, lực lượng phụ nữ được huy động đóng đảo chưa từng có. Tỉnh Hội Phụ nữ Cần Thơ được Tỉnh ủy giao nhiệm vụ chung là tiếp tế, tài thương, hậu

cần, giao liên, dẫn đường, may cờ, băngrô, truyền đơn... Hội đã vận động hàng trăm ngàn phụ nữ tham gia phục vụ chiến đấu, tham gia khởi nghĩa giành chính quyền về tay nhân dân ở những mục tiêu được phân công. Nhiều cán bộ nữ đóng vai trò nòng cốt trong các ban lãnh đạo khởi nghĩa các cấp, có rất nhiều sáng tạo, mưu trí, dũng cảm, góp phần to lớn trong nổi dậy khởi nghĩa giành chính quyền.

Từng cấp Hội xã, huyện dưới sự chỉ đạo của cấp ủy và Ban khởi nghĩa chung của xã, huyện tiến hành thực hiện phương châm "Xã giải phóng xã, huyện giải phóng huyện". Ban chỉ đạo tấn công và khởi nghĩa từ tỉnh xuống xã đều có phụ nữ đứng chân, được phân công chịu trách nhiệm mũi nổi dậy. Cán bộ tăng cường cho trọng điểm I gồm thị trấn Cái Răng có chị Sáu Biểu, chị Mười Thanh và Tư Ry; Châu Thành A có các chị Ba Huệ, Tâm Tuyết và Năm Tiến; Châu Thành B có chị Út Gương; Phụng Hiệp có chị Bảy Diệu (UVTV Phụ nữ Tỉnh). Trọng điểm II có chị Mai

Thị Hoàng (Hai Hoàng), UVTV Phụ nữ Tỉnh được tăng cường cho huyện Long Mỹ, trực tiếp làm Hội trưởng Huyện Hội Long Mỹ; tăng cường cho Vị Thanh và Đức Long được giao cho tôi (Bảy Minh Châu), lúc này là Tỉnh ủy viên, Hội trưởng Phụ nữ Tỉnh cùng Ba Sở và 03 cán bộ nữa. Riêng Thành Hội Phụ nữ Cần Thơ do chị Nguyễn Thị Tỉnh (Tư Bình), Thành ủy viên làm Hội trưởng, chị Ngô Hoa Hồng (Tư Phương), Hội phó cùng các ủy viên và cán bộ của Thành Hội đều bám nội thành từ trước, nay được phân công cụ thể thêm.

Nhận được lệnh khởi nghĩa tối 29/4, sáng 30/4 cán bộ và quần chúng vô cùng phấn khởi, nhanh chóng triển khai tất cả các công việc đã được phân công chuẩn bị. 10 giờ 30/4/1975 cơ sở ta đã nổi dậy chiếm giữ cầu Trà Nóc. Cánh khu vực A do chị Hai Lệ (Út Tĩnh), Thành ủy viên phụ trách, kêu gọi phường Thới An Đông và đồn Phước Thới đầu hàng. Chị Dương Thị Liễm, đảng viên tại chỗ phụ trách tổ du kích 5 người, cùng 2 tổ phòng vệ dân sự do chị

nằm được và 8 nổng cốt đã vào sân bay Trà Nóc góp phần chiếm giữ sân bay. Ở khu vực B, phường An Hòa do chị Hai Minh, Thành ủy viên làm chỉ huy khởi nghĩa, quần chúng đã nổi dậy treo cờ làm chủ; trong khi đó, quần chúng và cơ sở tại chỗ của chị Ry, Sáu Chí, Tư Bình đã nổi dậy làm chủ bến xe, bến phà và chợ Cái Khế. Tại các khu vực khởi nghĩa C, D, E các chị Tư Phương, Mười Bé, Sáu Bé, Ba Huệ, Mười Miên... đã lệnh cho cơ sở và quần chúng thuộc phạm vi được phân công phụ trách nổi dậy làm chủ.

Tại chợ Cần Thơ, chị em chuyển tay nhau đọc truyền đơn của Mặt trận. Tại phường Hưng Lợi, các chị Sáu Bé, Ba Huệ cùng tự vệ chiếm trụ sở phường và tiếp quản luôn chi cục cảnh sát, cất giữ súng và hồ sơ chúng giao nộp và giáo dục chúng sáng 1/5 ra trình diện. Trong khi đó, chị Tám Thai tiếp quản nhà máy xay lúa Võ Văn Sáu, đảm bảo có kho gạo phục vụ cho các lực lượng tiếp quản. Ở nhiều khóm, chị em là lực lượng chuyển tin nhanh và chính xác, đồng thời cũng là lực

lượng hậu cần tại chỗ kịp thời cho lực lượng bám trụ, lực lượng tự vệ và tiếp quản; góp phần giải phóng thành phố Cần Thơ lúc 18 giờ ngày 30/4/1975.

Tại Thị xã Vị Thanh, tỉnh lý Chương Thiện là trọng điểm thứ 2 của tỉnh, lúc này có tôi là tỉnh ủy viên, Hội trưởng phụ nữ tỉnh và một số đồng chí trong thị xã ủy là Ủy viên Ban Chỉ đạo tổng công kích tổng khởi nghĩa thị xã Vị Thanh. Ba Sở được phân công phụ trách khu vực I, vận động phụ nữ gói bánh, may cờ, chuẩn bị cướp chính quyền. Tại Thị trấn Long Mỹ, phụ trách mũi chính trị là chị Hai Hoàng, Tám Tuyết và Hai Trừ cùng một số nữ đảng viên tại chỗ mở đầu bằng mũi binh vận, vận động tên quận trưởng Long Mỹ và kêu gọi binh lính đầu hàng. Lúc ấy có gần 5.000 quần chúng cả nam lẫn nữ bao vây bên ngoài tràn vào tiếp quản thị trấn.

Riêng Huyện Thốt Nốt đặc thù là huyện có nhiều tôn giáo, quần chúng bị kềm gặt gao, việc xây dựng tại chỗ vô cùng khó khăn. Tỉnh ủy điều động chị Hai Kim Anh, Tỉnh ủy viên cùng một số nữ đảng viên như chị Bảy Mịn, Năm Hòa, Bảy Hồng, Tư Xê bám trụ lâu dài, gầy dựng cơ sở cách mạng, mỗi chị có một số cơ sở và nổng cốt tích cực, nhận tài liệu, may cờ cất giấu từ tháng 3/1975. Với tương quan thế lực tại đó, các chị đã dùng mũi tiến công binh vận làm bước đột phá. Với danh nghĩa đại diện Mặt trận Giải phóng, chị Hai Kim Anh đến gặp trực tiếp và vận động tên quận trưởng Thốt Nốt nộp vũ khí đầu hàng. Dù là vùng bị kềm lâu, nhưng bỗng chốc khí thế của quần chúng Thốt Nốt vùng lên chưa từng có, đã cổ vũ cho chị em tin đổ Hòa Hảo, Cao Đài và tiểu thương chợ Thốt Nốt tìm các chị Tư Xê, Năm Hòa, Bảy Mịn xin góp tiền để lo cho cách mạng và giúp đỡ đồng bào. Tiếp tục phát huy thắng lợi, chị Kim Anh cùng lực lượng chính trị tiến vào các căn cứ và một số đồn bót trong quận kêu gọi chúng qui hàng cách mạng.

Trong thời gian 02 ngày 30/4/1975 và 01/5/1975, phụ nữ Cần Thơ cùng với quần dân thành phố Cần Thơ, thị xã Vị Thanh và các huyện trong toàn Tỉnh đã tiến hành cuộc tổng tiến công và nổi dậy như vũ bão đã giải phóng quê hương Cần Thơ, góp phần giải

phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước.

Cho dù ở bất kỳ giai đoạn lịch sử nào của đất nước, thời kỳ chiến tranh hay thời kỳ hòa bình xây dựng đất nước, Hội phụ nữ bao giờ cũng thể hiện đúng vai trò, chức năng, nhiệm vụ của mình. Trong các giai đoạn chống Mỹ cứu nước, với phong trào "phụ nữ thi đua 5 tốt" của TW Hội Phụ nữ Giải phóng miền Nam, được hội viên và chị em các tầng lớp hưởng ứng mạnh mẽ và thực sự phong trào đã đi vào cuộc sống, công tác, chiến đấu của phụ nữ Cần Thơ, hoạt động của Hội ngày càng phong phú toàn diện hơn. Hội vận động chị em tăng gia sản xuất để làm hậu phương vững chắc, phục vụ tốt cho công tác nuôi quân, tham gia vào cuộc đấu tranh vũ trang... đã góp phần to lớn cùng Đảng bộ và nhân dân Cần Thơ đánh bại các chiến lược quân sự của địch, đặc biệt là trong cuộc Tổng tiến công và nổi dậy Xuân Mậu Thân - 1968, và kết thúc bằng "chiến dịch Hồ Chí Minh" của cuộc tổng tiến công nổi dậy vào mùa xuân năm 1975.

Trong giai đoạn đất nước đang đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa; phát huy truyền thống của các thế hệ phụ nữ đi trước, Hội Phụ nữ thành phố Cần Thơ đã rất năng động, sáng tạo, tiếp tục đổi mới nội dung, phương thức hoạt động phù hợp với tình hình mới. Thông qua phong trào thi đua yêu nước "Phụ nữ tích cực học tập, lao động sáng tạo, xây dựng gia đình hạnh phúc" gắn với các cuộc vận động, Hội tập hợp vận động chị em một mặt để chăm lo quyền và lợi ích chính đáng cho chị em, hỗ trợ vốn cho chị em phát triển kinh tế gia đình, xóa đói giảm nghèo; tuyên truyền nâng cao nhận thức, trình độ mọi mặt, tu dưỡng rèn luyện phẩm chất đạo đức phụ nữ Việt Nam trong thời kỳ mới, thực hiện tốt chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước; một mặt để tập hợp thành một lực lượng mạnh mẽ tham gia phong trào cách mạng trong giai đoạn mới, phong trào xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh; góp phần cùng Đảng bộ và nhân dân Cần Thơ bước vào công cuộc xây dựng và phát triển thành phố Cần Thơ thời kỳ hội nhập, ngày càng giàu đẹp, văn minh. ♦